

JOHANNES VAN DER VEEN

Hoe meer sport, hoe veiliger Nederland wordt

JOHANNES VAN DER VEEN

De grootste maatschappelijke organisatie van Nederland, de sport, krijgt van het ministerie van vws een behoorlijk budget voor veiligheidsontwikkeling en preventie. In onderstaand artikel schetst Johannes van der Veen, directeur van de Nederlandse Christelijke Sport Unie de invulling van veiligheidsbeleid in de sport. Enkele speerpunten passeren de revue en alweer komt het precaire evenwicht tussen verantwoordelijkheid van overheid en maatschappelijk middenveld ter tafel.

Uw eerste associatie bij sport zal niet veiligheid zijn. Supportersgeweld, doping, agressie binnen en buiten de lijnen, alcohol in de sportkantines.

De Nederlandse Christelijke Sport Unie (NCSU) ziet wel degelijk een rol voor sport bij veiligheidsontwikkeling. De NCSU gaat uit van het dubbelkarakter van sport: Sport heeft zowel een doel in zichzelf (sporten om de sport, het spel, omdat het leuk is) maar daarnaast kan sport ook ingezet worden als een middel om maatschappelijke problemen aan te pakken.

In Nederland nemen 4,5 miljoen mensen deel aan de georganiseerde sport. Met meer dan 35.000 verenigingen en 1 miljoen vrijwilligers is de georganiseerde sport de grootste maatschappelijke organisatie in Nederland. Daarnaast zijn er miljoenen die intensief meesporten vanaf de zijlijn of van achter de televisie. Sport wordt op *prime time* uitgezonden en ook in de nieuwsjournaals wordt veel aandacht besteed aan sport. Sport heeft een groot draagvlak en kan daardoor een belangrijke rol vervullen bij veiligheidsontwikkeling en preventie. Hoe meer sport, hoe veiliger Nederland wordt.

Sport als Haarlemmer-olie?

Ook staatssecretaris van Sport, Margo Vliegthart ziet het belang van sport bij het verwezenlijken van maatschappelijke doelstellingen, zoals veiligheid. In haar nieuwe beleidsnota geeft ze de breedtesport op lokaal niveau een sterke impuls om bij te dragen aan het oplossen van vele maatschappelijke problemen. Ze ver-

hoogt het budget van 55 tot 110 miljoen in 2002. Is sport dan een Haarlemmerolie voor het oplossen van maatschappelijke problemen? De staatssecretaris heeft grote plannen met de sport, maar hoe is het met de positie van de sport zelf? Hoe worden de rollen verdeeld tussen overheid en particulier initiatief? Vliegthart wil het budget zodanig verdelen dat 30 miljoen naar de gemeenten gaat en 8 miljoen naar de georganiseerde sport. Hierover wil de NCSU nog stevig discussiëren met het ministerie van vws. Het is niet duidelijk hoe de minister gemeentes zover wil krijgen om maatschappelijke thema's als veiligheid, tolerantie en integratie van allochtonen te bespreken met de lokale sportbesturen. In de sportwereld vreest men de structuur, waarin rijks-, provinciale en gemeentelijke overheden dadelijk de regie én de uitvoering van sport ter hand gaan nemen. De NCSU staat open voor een faciliterende rol van gemeenten om via de sport maatschappelijke doelen, zoals veiligheid, te realiseren. Echter, het organiseren van kwalitatief goede sport (daar gaat het in de eerste plaats toch om), houdt de sportwereld liever zelf in de hand. Met andere woorden: het bestuurlijk en technisch klimaat binnen sportverenigingen om goede sport te kunnen bedrijven, is de basisvoorwaarde om aan maatschappelijk *engagement* te werken. Als de sport goed loopt, zullen de gewenste neveneffecten vanzelf volgen.

Speerpunten

De Nederlandse Christelijke Sport Unie is van mening dat sport grote sociale, pedagogische en vormende waarde heeft en ziet het sporten, de sportvereniging als één van de drie milieus die bij opvoeding en vorming van de jeugd een bijzondere betekenis hebben. Het gezin is het primaire vormingsklimaat en de school en de vrijetijdsvereniging (sport/ buurthuis/hobby's/muziek) zouden idealiter geheel of gedeeltelijk in het verlengde van het gezin moeten staan. De NCSU zou in het kader van veiligheidsontwikkeling en preventie vooral aandacht willen besteden aan de volgende speerpunten:

➤ In de sportwereld vreest men de structuur, waarin rijks-, provinciale en gemeentelijke overheden dadelijk de regie én de uitvoering van sport ter hand gaan nemen.

- 1 Ten behoeve van de preventieve zijde van veiligheid moet een stevig accent gelegd worden bij de begeleiding van jongeren. Binnen de sportvereniging zal een veilig klimaat moeten heersen (pesten, discriminatie, onsportief gedrag) waar een ieder, vaardig of minder vaardig, gekleurd of blank, zich 'thuis' voelt. Een deskundig en pedagogisch geschoold kader is hiervoor noodzakelijk.
- 2 De aantrekkelijkheid van een functie als bestuurder of trainer/begeleider in de sportverenigingen moet door middel van een landelijke campagne vergroot worden. Daarbij moeten ouders van sportende kinderen actief betrokken worden. Het lopende vrijwilligersproject 'ouders graag gezien' (NCSU/NCS) dat gefinancierd wordt door het ministerie van vws stimuleert de rol van de ouders in de sportvereniging.

- 3 Opleidings- en scholingstrajecten, omdat goede en veilige sport niet denkbaar is zonder een bekwaam kader.
- 4 Naast de bestaande spelregels en statuten die binnen elke zichzelf respecterende vereniging bestaan, moet meer en betere voorlichting gegeven worden over intolerant en onsportief gedrag. Het bestuurlijk en technisch kader moet meer inzicht krijgen in vormen van gedragsbeïnvloeding.

Samen Nederland veiliger maken

Het CDA heeft in de discussienota 'Samen Nederland veiliger maken' een aantal accenten gelegd bij sport en haar rol bij veiligheidsontwikkeling en preventie. Er wordt bijvoorbeeld gesproken over het stimuleren van deskundigheidsbevordering van de kaderleden in de sport en van het aanpakken cq. oplossen van het tekort aan vrijwillig kader in de sport. De vele miljoenen van vws zouden hier een goede impuls aan kunnen geven. Daarnaast kan een verdubbeling van de huidige vergoeding voor vrijwilligers en vereenvoudiging van vele administratieve procedures (bijvoorbeeld arbo- en milieuwetgeving) bijdragen aan de bereidheid van vrijwilligers om een bestuurlijke functie binnen de sport op zich te nemen. Verder adviseert de ncsu de vereniging om een Waarden- en Normenparagraaf op te nemen in de nota. Hiermee wordt duidelijk welke waarden (vormende, ethische, pedagogische, sportieve waarden) er in de vereniging van belang zijn, voor zowel leden, kader, ouders en supporters. Sportiviteitsbevordering (*fair play* en tolerantie) en sociale veiligheid zouden daarbij op extra ondersteuning moeten kunnen rekenen.

Als er wordt gesproken over overtredingen, zowel in het maatschappelijk verkeer als in de sport, zou ik ervoor willen waken om alleen over jongeren te spreken. Ook ouderen maken zich schuldig aan overtredingen en dienen evenzo op hun gedrag aangesproken te worden. Het is een idee om 'maatschappelijke boetes' door de lokale overheid en sportverenigingen in te voeren. Probleemjongeren vergen echter een eigen aanpak. Om deze groep te bereiken zou een vernieuwde samenwerking tussen hulpverleners en overheidsinstanties opgezet kunnen worden. Sport- en opvoedingsdeskundigen zouden uitdagende sportprogramma's kunnen ontwikkelen. De ncsu is gestart met het project 'Ouders en Sportieve Opvoeding' om ook de ouders te betrekken bij Waarden- en Normenprojecten in de sport. Ouders kunnen namelijk op verschillende manieren een rol spelen bij de sportbeleving van een kind. Zij kunnen *fair play*, tolerantie (en dus veiligheid!) bij hun kinderen stimuleren. Met behulp van een videoproductie, diverse spelvormen, een gesprekswijzer en professionele docenten worden ervaringen uitgewisseld over verschillende *fair play*- en tolerantiesituaties binnen de sportverenigingen. De discussies zullen de sportverenigingen stimuleren de jeugd een 'veilig klimaat' te bieden.

☛ Het gezin is het primaire vormingsklimaat en de school en de vrijetijdsvereniging (sport/ buurthuis/ hobby's/muziek) zouden idealiter geheel of gedeeltelijk in het verlengde van het gezin moeten staan.

Sport in het kort: je neemt deel aan een spel, je zet je in, je wint, verliest of speelt gelijk en na het spel keer je gewoon weer terug naar het dagelijks leven. Als NCSU willen wij de sportverenigingen en haar leden ondersteunen om sport in een veilige omgeving, goede en veilige sport aan te bieden. In samenwerking met overheid en politiek zou een maatschappelijk thema als 'samen Nederland veiliger maken' dichter bij de burger gebracht kunnen worden, door bestuur en begeleiders van (jonge) sporters een goed instrument in handen te geven. Veilig samenleven ligt in het verlengde van je veilig voelen bij het sporten.

Johannes van der Veen is directeur van de NCSU, een koepelorganisatie van 1000 zaterdag-sportverenigingen met meer dan 200.000 leden.

Rectificatie

Enkele passages in het artikel J.D. Dengerink Onderscheid en samenhang - samenhang en onderscheid in het juninummer van Christen Democratische Verkenningen zijn verkeerd weergegeven.

De juiste weergave is als volgt:

- p.45, r.7v.o.: Politiek domein moet zijn publiek domein
- p.46, r.16v.b.: Wellicht een mogelijkheid voor maffiosi om zich *door aankoop van aandelen via witgewassen geld een strategische positie in het geheel te verwerven.*
- p.47, r.13v.b. ev.v.: Het is niet noodzakelijk de openbare vervoersondernemingen *op te nemen in één omvattende organisatie. Om een log apparaat te voorkomen is het gewenst elk een eigen verantwoordelijkheid te geven. Zo is het tevens mogelijk relaties tussen ondernemingen en overheden op verschillende niveaus...*
- p.47, r.22v.b.: lijnen (...) zullen
- p.49, r.13v.o.: moeten betrachten
- p.52, r.21v.b.: in de richting van *een staatsomroep in de geest van bijvoorbeeld de BBC. In feite is dit een vorm van machtsmisbruik.*
- p.52, r.6v.o.: ouderen, verslaafden
- p.54, r.15v.b.: echter
- noot 12: Het 'dient ook te stempelen' is geen overbodige toevoeging. Aan de Nederlandse universiteiten vindt steeds meer een vermenging plaats van wetenschappelijk en hoger beroeps-onderwijs, dit tot schade van beide.
- noot 13: Onthullend hierover is Jaco Alberts, De universiteit gaat in zaken, NRC Handelsblad 24-12-1998.